

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Iure ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

7 Vtrùm Aduocati teneantur pauperibus patrocinari gratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

etiam est probabilis; vel certe illos procedere ex presumptione, quod effractores vim custodibus intulerint, quod ipsa verba legis insinuant; praefertim lex pœnult. 7. de custodia & exhibit. & L. 1. 7. de effractoribus. Vel denique, etsi culpa in tali fuga non sit, tamen ob bonum Reipub. vt facilius Rei possent detineri, pœnam aliquam statui potuisse, non quidem capitis, (nisi forte vis illata esset custodibus) sed mitiorem, pro arbitrio Iudicis. non enim pœna effractorum est supplicium capitis, sed longè clementior, & arbitraria, vt docet Gomezius tom. 3. cap. 9. num. 11.

Ad secundum: Quod teneantur ad reparationem carceris, id prouenit non ratione iniuriæ illatæ, sed ratione taciti contractus. cum enim iuste detineantur, videntur tacite consentire in compensationem damni, si quod fugiendo inferant directè: idque merito Respub. potest ab illis exigere, non enim par est vt per fugam suam damnum Reipub. inferant. Puto tamen hanc restitutionem vix esse in vsu.

38 Notandum tamen, si occasione fugæ tuæ, carcere perturbato, etiam alij captiui fugiant, non ideo teneberis de damno, quod inde actoribus vel Reip. euenit; quia illorum fuga per accidens sequitur ex tuo facto, nec tenebaris illam impedire, aut propter illam vitandam iure tuo non vti, vt rectè Michaël Salon qu. 69. art. 4. Non tamen videtur verum, quod ibidem docet, iniuste cõdemnatum, si carcerem perfregerit, etiam ad reparationem eius teneri; quia cum per iniuriam detineatur à Repub. seu Reipub. ministro, potest vti iure suo, & erumpere absque animo compensandi incommodi, quod Respub. ex illa eruptione incurret, eò quod ipsa non haberet ius illum sic detinendi: sicut si detineatur à priuato, possunt pertundere murum; nec teneor illud damnum rependere.

Ad tertium patet ex dictis. 39 Dico Quartò, Damnatu ad pœnam carceris temporariam non potest fugere. Probabile tamen est, damnatum ad carcerem perpetuum, grauem praefertim; item damnatum ad triremes, fugam capere posse.

Prior pars est communis, quia hæc pœna non est ita grauis, quin reus, qui ob sua crimina iuste ad eam est damnatus, debeat eam sponte subire, sicut soluere multam pecuniariam, concedere in exilium, seruire ad tempus in hospitali, manere ad tempus conclusus intra Monasterium, & similia.

Altera pars, de carcere perpetuo, praefertim graui, est contra Caietan. q. 69. ar. 4. Sotum supra, & Coar. num. 14. hi enim putant eum non posse fugere: quæ sententia etiam probabilis est. Crediderim tamen eam Michaële Salon, eum posse fugere, si carcer valdè grauis esset: tum quia non tam condemnatur vt ibi sponte maneat, quam vt detineatur; tum quia nimis graue esset, obligare in conscientia ad sponte manendum, quando esset euadendi spes. secus si carcer esset laxus & commodus.

38 Idem, & priori ratione dicendum de damnatis ad triremes: non enim damnantur vt sponte ibi maneat, sed vt detineantur.

39 De exilio alia est ratio; nam illa pœna non potest executioni mandari, nisi spontanea actione Rei. si tamen exilium esset grauissimum, forte non esset illicitum fugere.

De pœna seruitutis videtur eadem ratio atque

de carcere perpetuo. Itaque si seruitus esset valdè dura, posset fugere. secus si esset tolerabilis. Salo- nius tamen generatim tenet, damnatum ad seruitutem, absolute posse fugere, sicut seruos bello captos; quod non videtur improbabile; praefertim cum seruitus sit mors ciuiliis.

DUBITATIO VI.

Utrum alij possint reo fugam à carcere consulere, & auxilium ad eam præbere.

Respondeo & Dico Primò, Cuicumque fas est fugere, ei possunt alij fugam & vinculo- rum diruptionem consulere, modo non sint potestatis publicæ ministri. Ita Caietan. & Sotus supra, & alij passim. Ratio est, quia quod tibi licitum est facere, id possum tibi esse suator & auctor vt facias, nisi ratione officij prohibeatur: quo modo prohibentur ministri iustitiæ; qui cum ex officio teneantur curare vt reus detineatur, contra iustitiam Reipub. debitam facerent, si fugam suaderent.

Dico Secundò, Probabile etiam est, licitum esse eidem captiuo porrigere instrumenta, quibus vincula incidat, & carcerem effringat. est contra Sotum lib. 5. qu. 6. art. 4. sed ita expressè docent Caietanus & Michaël Salon supra. Probatur Primò, Quia si potest alicui consulere finem, cur non etiam porrigere media necessaria ad illum consequendum, praefertim cum consilium non videatur aliud esse quàm spiritale quoddam instrumentum? Secundò, licitum est ostendere illi viam & modum, quo possit elabi, vt etiam Sotus fatetur; (hoc enim ad consilium pertinet) atqui hoc non est minus opitulari, quam præbere instrumenta. Tertio, Nulla est ratio, cur non possim præbere instrumentum ei, qui licite vteatur, nisi ob aliquam peculiarem causam id mihi sit prohibitum. Neque id est violare publicam custodiam, quia non iuuo effringere, neque porrigo instrumenta ei, qui iniuste vsurus sit.

Dices, Si quis probaretur instrumenta præbuisset, grauius puniretur: ergo est peccatum.

Resp. Etiam consultor effractionis & fugæ, & ipse reus fugiens punirentur, & tamen hæc consulere licet, & fugere, etiam sententiâ Soti.

Aduerte tamen, quamuis reo non possit prohiberi ne fugiat, ita vt obligetur in conscientia; tamen alijs potest prohiberi ne aut fugam suadeant aut instrumenta præbeant. non enim alij tantum iuris ad hæc habent, quantum ipse reus; neque illis hoc præceptum ita est durum, sicut reo.

Dico Tertio, Non tamen possumus iuuare reum effringendo exterius carceres, & rumpendo vincula. est communis Doctorum. Probatur Primò, Quia solus reus ad id ius habet, propter maximum incommodum quod ipsi imminet. Secundò, Alioquin nihil posset Iudicibus satis esse firmum & tutum ad custodiam reorum; quod cederet in maximum Reipub. damnum.

DUBITATIO VII.

Utrum aduocati teneantur pauperibus patrocinari gratis.

D. Thom. q. 71. art. 1.

Respondeo & Dico Primò, In extrema necessitate pauperis, quando putatur nemo alius illi

40 Possunt qui non ministri iustitiæ.

41 Præbere instrumenta captiuo.

42

43

44 Non possunt iuuare effringendo.

45 In extrema necessitate illi tenentur.

illi patrocinium præstiturus, quiuis aduocatus tenetur ei succurrere, etiam gratis. Ita D. Thomas q. 71. art. 1. & alij DD. Dicitur autem esse in extrema necessitate, v. g. cum imponitur illi crimen, ob quod plectendus sit capite, vel spoliandus omnibus bonis, & in extremam conijciendus inopiam, nisi defendatur. ratio est, quia quisque tenetur extreme egenti illud impendere quo ipse instructus est, si ipse similiter non eget; vt si pauper extreme eget cibo, tenetur succurrere qui habet cibum; qui autem non habet cibum, sed pecuniam, non tenetur, nisi in defectum alterius; vt si aliter cibus obtineri non possit. si extreme eget pecuniâ, tenetur succurrere qui pecuniam habent; si opera medici vel chirurgi, tenentur hi gratis operam suam præstare; neque diuites tenentur pro eo soluere, nisi forte illi ex sua malitia nolent aliter opitulari; tunc enim pecunia illi esset necessaria ad vitæ conseruationem. Idem dicendum de aduocato, cuius patrocinio pauper extreme eget. vide D. Gregorium Homil. 9. in Euangelia, sub finem: *Habens, inquit, intellectum, curet omnino ne taceat: habens rerum affluentiam, a misericordia largitate non torpescat: habens artem, qua regitur, vsu illius cum proximo partiat: habens loquedi vsu, apud diuitem pro pauperibus intercedat. talentum quippe ab vnoquoque nostrum venturus Iudex exiget, quantum dedit.*

46
Virum etiam in graui.

Sed difficultas est, vtrum idem dicendum sit de graui necessitate? Nauarrus cap. 25. num. 20. putat non teneri nisi in extrema necessitate pauperis, quando ex patrocinio vita ipsius vel ipsi coniunctorum, vt patris, matris, vxoris, prolis, pender: quod intellige, non teneri sub peccato mortali: nam intolerabile esset, dicere, sub nullo peccato teneri. Idem sentit Caietanus in hunc artic. dicens, tunc solum obligari sub veniali. Sed contrarium longè verius, vnde

Etiam in graui tenetur.

Dico Secundo, In graui necessitate pauperis (vt si iniuste damnandus putaretur ad trirèmes, ad publicam flagellationem, ad durum carcerem, vel amissa lite iusta grauem morbum contracturus) tenetur aduocatus sub peccato mortali suum patrocinium exhibere, modò ipse aliquo modo superfluum suo statui habeat; id est, modò præter illam operam, quæ illi necessaria est ad statum suum sustentandum, aliquid temporis vel industria ei superfit. Ita Siluest. v. Aduocatus, n. 11. Sorus l. 5. q. 8. ar. 1. & alij. ratio patet ex dictis de elemosyna, q. 32. ar. 5. dub. 5. vbi ostensum est, eos, qui quoquomodo superfluum habent, teneri in graui necessitate proximi sub peccato mortali; quod ibidem sentit Caietanus. vnde parum sibi constat, dum hic contrarium tradit. Communis necessitas vix locum habet in ista materia; quia causæ iudiciales sunt ordinariè magni momenti respectu pauperum, vel certè pauperes non sunt. vide supra cap. 12. dub. 12. & cap. 16. dub. 1.

DUBITATIO VIII.

Quando aduocatus teneatur ad restitutionem parti.

47
Negligentia imperitia aduocati.

Respondeo & Dico Primo, Quando ex negligentia vel imperitia ipsius, ciens iustâ causâ excidit, tenetur de damno, quod ipsi inde obuenit.

ratio est quia lege iustitiæ tenetur suo clienti pro causâ conditione diligentiam præstare: vt si sit difficilis, si magni momenti, tenetur magis laborare, quàm si facilis vel parui momenti. similiter ex officio tenetur esse instructus conuenienti peritia, cum pro idoneo aduocato se gerat, & vt talis stipendia exigat. vide supra cap. 7. dub. 7.

Dico Secundo, Quando tuetur causam, quam aduertit esse iniquam, tenetur ad restitutionem omnium damnorum, quæ parti obueniunt ratione illius patrocinij; vt expensarum factarum, & eorum omnium quæ per litem amisit: tenetur etiam suo clienti, si cum bona fide procedentem non monuit de causâ iniustitia; horum enim omnium est causâ vel committendo, vel omitendo contra debitum officij.

48
Si aduertit causam esse iniquam.

Vbi Aduerte Primo, Si cliens monitus de causâ iniustitia, nolit desistere, aduocatum debere illum deferere; non tamen secreta causæ prodere parti, nisi id foret necessarium ad graue aliquod damnum proximi impediendum: tunc enim deberet Iudici aperire, vt occurrat. quiuis enim iure charitatis tenetur proximi damna impedire, quantum sine suo damno potest. Neque tunc potest inducere partem ad transactionem, si ea cum damno eius futura esset; quia solum in causâ dubia, transactione locum habet. vide D. Thomam qu. 7. art. 3. ad 2. Siluest. v. Aduocatus, num. 16. & Nauarr. cap. 25. num. 28. vnde grauius peccant aduocati & consiliarij, qui dum in successu litis aduertunt partem alteram tueri causam iniquam, inducunt alteram ad compositionem.

49
Cliens monendus.

Transactio non sua-

Aduerte Secundo, Aduocatum Rei, qui ipsum fraudibus defendit contra fiscum, non teneri ad compensandum emolumentum, quod fisco ex damnatione prouenisset, si illum non defendisset; sicut nec ipse reus tenetur, quia pœna non debetur, nisi secuta sententiâ; ac proinde nec compensatio. & quamuis fraudibus istis faciat iniuriam Reipub. quatenus peruerit iudicium publicum; hæc tamen iniuria non obligat ad restitutionem: quia non est contra Iustitiam particularem, sed legalem: qualis etiam est iniuria Rei falsum testem subornantis, vt pœnam euadat.

50
Fraudibus contra fiscum defendens.

De aduocato fisci est maior dubitatio. multi enim Doctores, inter quos est Michaël Salon. putant hunc teneri ad compensandum fisco emolumentum talis pœnæ, si causam eius negligenter aut non fideliter egit: nam ex officio tenetur fisci commodis consulere. Sed contrarium videtur verius ex contrario fundamento: quia officium eius non est curare vt fiscus mulctis & confiscationibus ditescat, sed vt leges seruentur, & legum violatores puniantur. Itaque cum ipse ex iustitia non teneatur causam prosequi vt fiscus bona Rei acquirat, non tenetur ad restitutionem, etiam si causâ prosecutionem omittat; præsertim cum fiscus ius propinquum ad bona illa non habeat, nisi secuta damnatione vel criminis declaratione. vide supra cap. 13. dub. 10.

51
Aduocatus fisci.

Aduerte Tertio, Si clienti intentetur actio criminalis, & aduocatus eum ita defendat, vt accusator non potuerit conuincere, & idè damnatus sit ad pœnam talionis, non teneri aduocatum ad restitutionem illius damni, nec effici irregularem: quod est contra Nauarrum cap. 27. num. 209. sed ita docet Couarruias in Clement. Si furiosus p. 2. §. 5. num. 5. & Salonius quæst. 71. artic. 3.

Si accusator deficiat in probatione.